

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 15 (486).

Fredagen den 16 april 1897.

10:de årg.

<p>Prenumerationspris per år:</p> <p>Idun ensam kr. 5:—</p> <p>Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:—</p> <p>Iduns Modet., månadsuppl. » 3:—</p> <p>Barngarderoben..... » 3:—</p>	<p>Byrå:</p> <p>Klara södra kyrkog. 16, 1 tr.</p> <p>Öppen kl. 10—5.</p> <p>Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.</p>	<p>Redaktör och utgivare:</p> <p>FRITHIOF HELLBERG.</p> <p>Träffas säkrast kl. 2—3.</p> <p>Redaktionssekr.: J. Nordling.</p>	<p>Utgifningstid:</p> <p>hvarje fredag.</p> <p>Lösnummerpris 15 öre</p> <p>(lösnr: endast för kompletteringar.)</p>	<p>Annonspris:</p> <p>35 öre pr nonpareillerad.</p> <p>För »Platssökande» o. »Lediga platser»</p> <p>25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv.</p> <p>Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
---	---	--	---	---

Elisabeth Blomqvist.

Den 17 februari detta år fyllde föreståndarinnan för Svenska fruntimmersskolan i Helsingfors, fröken Elisabeth Blomqvist, 70 år.

Pedagogens kall är rikt på omsorger och mödor, men det är tillika rikt på belöning och välsignelse, om det uppskattas rätt och fullgöres med den samvetsgrannhet och den omtanke, dess vikt fordrar. Detta arbete länder, så bedrifvet, ej blott till fromma för det släkte, hvars sedliga och andliga uppfostran närmast är oss anförtrodd, det lämnar sina frukter i arf åt efterkommande generationer.

Det värf fröken Elisabeth Blomqvist fyllt just på det område, hvarom nyss ordats, är ett af de gedignaste, de mest löftesrika, ja, hon har varit lycklig nog att redan under sin lifstid röna bevis på, att hon ej verkat förgäfvets. Härför har hon naturligtvis främst att tacka en inneboende begåfning för den verksamhet, hvaråt hon ägnat sig, men äfven det, att hon fotat denna verksamhet på den fasta grund religionen ensamt gifver, samt att hon städse förstått att hafva till ögonmärke att söka väcka sina elevs själfmedvetande, själfansvarighet och lust till själfständigt arbete.

Däriigenom och såsom varande en af de främste förkämparne för flickskolan i Finland, har hon skapat sig ett namn, som länge och med tacksamhet skall ihågkommas.

Redan i jämförelsevis unga år drogs hon till lärarinne-

verksamhet i en af hennes moder år 1850 grundlad privat läroanstalt för flickor, hvilken efter moderns död samma år öfvertogs af mostern Annette Katharina Harring, äfvensom efter den sist nämndas död 1852 af systrarna Elisabeth och Alexandra Blomqvist. Skolan, som åtnjöt stort förtroende, utvecklades småningom till ett fyrklassigt läroverk med sjuårig kurs samt ägde bestånd till 1869. Men redan år 1865 afgick fröken Elisabeth Blomqvist från dess ledning, sedan hon 1864 utnämnts till föreståndarinna för Svenska fruntimmersskolan i Helsingfors, landets första af staten underhållna högre flickskola.

År 1868 grundlade fröken B. en s. k. lärarinneklass (Privatalärlararinneklassen), som af staten år 1886 öfvertogs och fortfarande verkar med framgång under namn af Svenska fortbildningsläroverket.

Det kan förtjäna framhållas, hvad en tidigare biograf yttrar rörande ofvan nämnda lärarinneklass och fröken B:s ställning till densamma. Han säger bl. a.:

»Detta läroverk har i alla tider varit Elisabeth Blomqvists skötebarn, hennes ögonsten. Därför vilja vi ej påstå, att hon behandlat skolan styfmoderligt. Men den kärlek hon skänkt lärarinneklassen, åtminstone så länge den var privat, har hon helt säkert ej gifvit skolan. Många äro de medellösa elever, för hvilka hon i tysthet efterskänkte terminsafgiften, och åt hvilka hon skaffade någon liten förtjänst genom att läsa

Med tanke-trådar, dem vi sinnrikt spinna,
vi söka ständigt andra stranden hinna;
förståndet sedan sekler än sig roar
att till det obekanta bygga broar.

Fördöm det ej! Det är behof för anden
att söka forskande de fjärran landen,
och vore målet äfven oupphinnligt,
är skönt att dö för något öfversinnligt!

C. D. af Wirsén.

med någon svagare skolelev, eller gaf hon anvisning på något billigt kvarter i staden. För allt detta får hon tysta tacksägelser, hvilka kanske icke alltid i ord blifvit framställda ens till henne själf. Men den bästa belöningen för en god gärning är ju ändå tillfredsställelsen öfver att hafva kunnat göra en sådan.»

Fröken Elisabeth Blomqvist tillkommer jämväl till stor del förtjänsten, att Helsingfors svenska fruntimmersskola och fortbildningsläroverk nu äro inrymda i det ståtliga, i allo tidsenliga hus, som med sin fasad vetter åt Boulevardgatan i Helsingfors. Efter att år 1873 under en resa i Sverige, Danmark, Tyskland och Schweiz hafva inhämtat kännedom om utlandets nyaste och bästa skolbyggnader särskildt för den kvinnliga undervisningen, uppgjorde fröken B. planen till en sådan byggnad för Svenska fruntimmersskolan, hvilken plan sedermera vid det nyss omordade husets uppförande följdes. Det nya skolpalatset invigdes 1885.

Fröken Anna Charlotta Elisabeth Blomqvist föddes den 17 februari 1827 och är dotter till bibliotekarien och professorn i literaturhistoria Alexander Blomqvist och hans maka Kristina Charlotta, född Haring, tyska till börd.

Hon var ej från början afsedd för det kall, som sedermera blef hennes lifsuppgift, utan ämnade, därtill uppmuntrad af sin fader, ägna sig åt målarekonsten. Att hon jämväl ägde anlag åt detta håll bevisas bl. a. däraf, att hon för en af henne vid konstföreningens exposition 1854 utställd taffla, »Hanna vid väfstolen», komposition efter Runeberg, vann mycket erkännande.

Ehuru för närvarande åtnjutande tjänstledighet, kvarstår fröken Elisabeth Blomqvist fortfarande på den post, hon redan i mer än tre decennier beklädt. Det är ock att hoppas, att hon ännu länge skall finna krafter att ungdomen till fromma utså de ädla frön, af hvilka hon synes äga så rik tillgång. Helsingfors, mars 1897.

V. Lindman.

«Familjemeddelanden».

En familjetidning sådan som Idun, spridd och läst i de vidaste kretsar öfver hela landet, måste ovillkorligen vara det allra lämpligaste och närmast till hands liggande organet för alla tillkännagifvanden om födde, förlofvade, vigde och döde. För visso är det just damerna inom familjerna, som med det lifligaste intresset följa dessa tilldragelser inom hemmets värld, hvilka genom det knappa annonsspråket dock uttrycka och innebära så mycket, och annonser af detta slag, införda i Idun, träffa där i vidare utsträckning den intresserade familjepubliken öfver hela vårt land än genom något annat svenskt tidningsorgan.

Under rubriken »Familjemeddelanden» ha vi därför anslagit en bestämd plats på andra sidan i vår annonsbilaga för dylika annonser och för dem fastställt ett pris, som rätt mycket understiger vårt annans beräknade annonspris eller för födelse-annons kr. 1: 50, för förlofnings- och vigselannons kr. 2: — och för dödsannons inom ram kr. 5: —, ett pris som måste betraktas som synnerligen moderat, då hänsyn tages till vår upplagas ovanliga storlek och den jämna och utbredda spridning tillkännagifvandet därigenom erhåller.

Redaktionen af Idun.

Did påsk.

Uöfver Zions stad och tempeltinnar
Nu nattens skuggor hafva sänkt sig
ner.

På tränga gatorna, så tysta, öde,
En enslig vandrare man sällan ser,
Och templet öfvergifvet står, ty juden
Skall enligt seden, ärfd från fädrens tid,
Den stundande Passah i hemmet fira
På föreskrifvet sätt med festmåltid.

Uti en högtidssmyckad sal vi träda,
Den vänners händer klädt för väntad gäst.
Osyrdt bröd och påskalam tillredas,
Men här ock firas skall en afskedsfest.
Omkring ett dukadt bord nu plats har tagit
En samling män af mörklagd judeätt,
Och midt i kretsen af de tolf Han synes,
Den store Mästaren från Nazareth.

På kända dragen nu som alltid hvila
Ett majestätiskt lugn, en stilla frid.
Med kärlek och med vemod blicken dröjer
Vid dem Han lämnar i en farlig tid.
Men emot detta lugn af himmelskt ursprung
Helt sällsamt människans anlet bryta af,
Ty öfver dem gå drag af sorg och ångest
Som mörka skyar öfver upprördt haf.

De hört, att afskedsstunden nu är nära,
Att de i striden snart allena stå.
Vi Mästarns sida sorglöst ha de vandrat,
Nu stundar kamp, nu tränger ångest på.
»Vi veta ej hvarthän Du går, ej vägen,»
De klaga; »dit Du går, oss med dig tag.»
Och bäfvande och skygg en fråga följer:
»Den dig förräder, Herre, är det jag?»

Men ord af himmelsk visdom till de sina
Den sista gång Han talar kärleksrik.
Det är som själf på evighetens tröskel,
Han af dess förlåt lyfta vill en fläk.
Men männen ej de höga tankar följa,
Och sorgset så Han lyktar, deras vän:
»Väl är det mycket jag er säga ville,
Men I ej mäkten att det bära än.»

Och stilla han sin blick mot höjden lyfter
Och skiftar bröd och vin kring bordets
rund

Och hviskar: »Tag, ty det är min lekamen
Och detta i mitt blod ett nytt förbund.»
Det blir så tyst, högtidligt tyst i salen,
När denna enkla handling slutad är.

Fast männen Herrens tanke rätt ej veta,
De ana likväl hvad den innebär.

* * *

Nu är det åter påsk, och vi beträda
Ett tempel, som af fest en prägel bär,
Och liksom förr en gång i låga salen
Man reder till en högtidsmåltid här,
En liten skara utaf män och kvinnor
Församlat sig på lärjungarnes sätt;
De söka ännu denna dag densamme,
Den store Mästaren från Nazareth.

De söka honom med de bördor tunga,
Som böja människans mot stoftet ner,
Med tusen frågor, dem förstånd ej löser,
Men hvilka ängsla sinnet mer och mer,
Med bitter samvets sorg och mörka minnen,
Med tysta kval, dem intet öga sett,
De söka än densamme, Davids-sonen,
Den store Mästaren från Nazareth.

Och liksom förr här bröd och vin nu skiftas,
Och underbara ljuda denna stund
De orden: »Tag, ty det är min lekamen
Och detta i mitt blod ett nytt förbund.»
Och spörjer mänskotanke, där den famlar,
I allt för höga rymder ljus ej ser —
Ett barnasinne djupa innebörden
Af denna Herrens handling anar mer.

Men dämpadt orgelspel i tempel ljuder,
I stormigt sinne är det åter lugnt,
Och sorg är lisad, balsam lagts på såren,
Och bördan trycker icke mer så tungt,
Ty hvarje hjärta känner, att Han nalkats,
Fast intet dödligt öga Honom sett,
Att Han är nära, Han, den kärleksrike,
Den store Mästaren från Nazareth.

Vitis Idæa.

Ett blad ur våra arbetande systers lif.

Några ord i telefonistfrågan af
Mathilda Roos.

Då jag nu, manad af den solidaritets-
känsla, som under den senare hälften
af århundradet karakteriserat flertalet af
vårt kön, och som fått sitt praktiska uttryck
i en allvarlig sträfvan att förbättra kvinnans
ställning, går att i Sveriges mest spridda
kvinnotidskrift yttra några ord om dagens
brännande fråga, telefoniststrejken, ber jag
få förutskicka, att jag icke alls kommer att
vidröra själva strejken och ännu mindre
uttala några åsikter om det berättigade i
att tillgripa ett dylikt vapen i striden mot
orättvisor och maktmissbruk. Dels är frå-

gan alltför vidlyftig att här afhandla, dels är jag icke i besittning af de nationalekonomiska och historiska insikter, som krävas för att på ett något så när fruktbarande sätt kunna yttra sig om företeelser, hvilkas rötter med tusentals trådar sträcka sig ned i förflutna tidevarf och bilda en oändlig kedja af orsak och verkan, som sammanlänkar generationernas skuld- och försöningskonton. Och jag vill ej gärna öka den stora hopen af dem, som utan att alls förstå saken, helt kategoriskt fälla sina omöden om de nutida väldiga arbetarerörelserna, till hvilkas riktiga uppfattande fordras en hel mängd faktorer af på en gång lärdom och skarpsinne, människokärlek och gudsfruktan, af hvilka endast några få utvalda äro i besittning.

Men äfven om telefonisterna genom att strejka handlat oförsiktigt eller hänsynslöst, som man ju på så många håll beskyllt dem för, ha de därför icke förverkat allmänhetens sympati, ty den sak, för hvilken de kämpat, var rättvis, de motiv, som drefvo dem, voro billiga kraf, och det mål de sökte vinna var prägladt af måttfullhet och anspråkslöshet.

Och den nu afslutade strejken skulle, fastän den säkerligen delar de flesta mänskliga företags öde: att ha sina mindre ljusa sidor, kunna uppvisa mer än ett drag af verklig storsinnet, af offervillighet, af trofasthet och kamratanda; det fanns t. ex. flere flickor som för egen del ej ville inställa arbetet, som hade en relativt god ställning, men som dock voro villiga att utsätta sig för obehag och ogillande endast för sina mindre lyckligt lottade kamraters skull.

Efter denna lilla ingress öfvergår jag till själfva ämnet för min uppsats: telefonisternas ekonomiska ställning och de många svårigheter och lidanden den dragit öfver hundratals unga kvinnor.

Att telefonisternas tjänstgöring är ett nervpinande arbete, är väl numera så enhälligt konstateradt af alla, som ha någon reda därpå, att ett påpekande i den riktningen nästan blir detsamma som att uttala ett axiom. Senast häromdagen hörde jag en framstående läkare, som haft telefonister till patienter, beklagande yttra sig om ett arbete, som så helt och hållet förstört de unga kvinnornas nervsystem. Det bör ej heller vara svårt att tänka sig, hur ansträngande arbetet är, då man får veta, att det finnes tider på dagen, t. ex. mellan 10—12, då påringningarna till stationen kunna vara ända till 150 i timmen, således mera än 2 i minuten. Man kan föreställa sig hur mycken urskillning och lugn telefonisten måste ha, för att i tur och ordning besvara dessa ofta på samma gång gifna signaler, hur mycken ordning och precision hon måste iakttaga, blixtnabbt hitta det anropade numret, insätta de respektive propparne i deras hål, ringa på till den anropade och svara den anropande »kallad». Vid en del bord, de s. k. »föreningsborden», där expeditionen är mindre komplicerad, men i stället rastlösare, måste telefonisten oupphörligt intaga en stående ställning; hur ytterligt skadligt detta är för den kvinnliga organismen, behöfver ej påpekas.

Det ojämnt indelade arbetet: ena dagen t. ex. från 8—12 och från 3—6, andra dagen från 12—3, 6—10, bidrager också att nedsätta krafterna genom de oregelbundna måltider, som måste bli en följd af en

dylik indelning: ibland middag kl. 4, ibland ingen middag alls, endast frukost vid 12-tiden. Icke ens söndagarne kunna telefonisterna räkna på lugn och hvila, under vintern måste de tjänstgöra hvarannan söndag, under sommaren, då expeditionen är liffigare, ha de blott ledigt hvar tredje. Och först efter 2 års trägen tjänstgöring få de 8 dagars semester; sedan hvarje år 14 dagar.

Vidare ha vi natttjänsten, som naturligtvis är särskildt ägnad att förstöra nervsystemet, och slutligen den s. k. telefonhjälmen, »brickan», som telefonisterna kalla den, och som väl förtjänar en något utförligare beskrifning. Den består af två halfcirkelformiga stålfräddor, som spännas tvärs öfver hjässan; vid ena sidan är fäst en apparat, som sättes för örat, ofta så hårdt att den gnager hål på skinnet. Från den gå trådar ned till en mot bröstet hvilande sköld, hvarifrån utgår en lur i riktning mot munnen. Genom denna inrättning förvandlas telefonisterna under 4—5 timmar i sträck till ett slags maskiner, som med öron och läppar ständigt uppfånga och återgifva signalerna, under det de med händerna sköta sammankopplingen. Att dessa instrument äro plågsamma att bära faller af sig själf, för många bland telefonisterna har det också blifvit orsaken till verbildningar, hufvud- och öronvärk m. m.

Då nu ett arbete är så svårt och ansträngande, borde ju däraf följa, att det löndades väl och att arbetstiden vore kort. Men för telefonisterna har ett motsatt förhållande ägt rum: arbetstiden har varit lång och aflöningen låg.

De till tjänsten äldre bland telefonisterna ha 26 öre i timmen och kunna således med 8—9 timmars arbete drifva upp sin lön till 50—60 kr. i månaden; de yngre däremot, de som inträdt i tjänsten sedan bolaget sänkte lönen från 26 till 20 öre i timmen, kunna äfven med öfverarbete ej förtjäna mera än 40—50 kr. i månaden. Ett sätt att öka inkomsterna är att gifva undervisning åt elever, ett ytterst tålmodspröfvande och nervpinande arbete, hvarigenom lärarinnan naturligtvis ofta till följd af elevens tafatthet blir utsatt för abonnenternas missnöje och otålighet. Detta arbete betalas med 4 öre i timmen för de äldre, 5 öre i timmen för de yngre telefonisterna.

Den unga flicka, som har sina föräldrar i lifvet, kan ju emellertid, äfven om hon ger föräldrarna en liten inackorderingssumma, reda sig någorlunda; för den däremot, som måste lefva på sitt arbete, ja, kanske till och med vara ett stöd åt en äldrig moder, blir lifvet en jäktande kamp att hålla sig uppe, att genom forceradt arbete skaffa sig existensmedel. Det finnes t. ex. en telefonist, som kan arbeta ända till 14 timmar om dagen, som haft nattvakt och ändock ej hvilat sig dagen därpå, utan arbetat till kl. 3. Men hurudan blir en människa under sådana förhållanden, då arbetet ej längre är den motor som frambringar »hälsa och välbästand», utan en förbannelse från konung Frodes grottekvarn: abnorm både till kropp och själ, en arbetsmaskin, ur stånd att njuta af en intellektuell sysselsättning eller glädjas åt ett nöje, en vederkvickelse, en utpinad nervpatient, som med bäfvan skådar in i framtiden, då brist på hälsa och krafter skall omöjliggöra fortsättningen af en så ansträngande sysselsättning. Här kunde jag äfven anföra några drag af um-

bäranden, som kanske skulle locka tårar ur mer än ett öga, men jag anser det vara en indiskretion att blotta de försakelsens interiörer, öfver hvilka en lätt förklarlig stolthet helst drar sin slöja.

Systemet, enligt hvilket telefonisterna aflönas, tyckes sålunda vara byggt på den principen att de unga kvinnor, som engageras af bolaget, icke få vara utan hem och föräldrar. Men om föräldrarna falla ifrån, om hemmet upplöses, hvad skall då den stackars ensamma taga sig till med sina 40—50 kr. i månaden att bestrida alla utgifter med? Och kan det vara rätt att reglera en arbetslön efter arbetarnas privata förhållanden? Bör ej ett arbete belönas beroende på hvad det är värdt, på den människokraft det förbrukar, blir det ej en förlust för hela samhället, att på grund af individens lyckligare ekonomiska ställning nedpressa arbetslönerna, ett förfarande, som ju enligt alla konkurrensens lagar måste draga andra löner med i sitt fall?

Jag tror ej det är för skarpt att säga, att telefonväsendet, som ju gjort en så stor insats i samhällets utveckling, dock i vårt land varit en härjande farsot bland blomman af den kvinnliga ungdomen. Skaror af unga kvinnor ha genom den onaturligt långa arbetstiden blifvit mer eller mindre nedbrutna, och när de så befunnits odugliga till arbete, har det genast uppstått nya skaror, som, litande på sin ungdomsstyrka, intagit de lediga platserna för att sedan i sin tur blifva öfveransträngda.

Men har då ingen tänkt på, att det icke blott är individen som här dukar under, att det i stort sedt är samhällets förlustkonto som ökas genom detta ödslande med det dyrbaraste af allt material: människokraft? Många af dessa unga flickor skola i framtiden blifva mödrar; hur pass kvalificerade skola de vara för detta viktiga kall, hur mycken lifskraft skola de ha att gifva åt kommande släkten efter en ungdom, tillbragt i 7—10 timmars dagligt nervslitande arbete, ofta förenadt med de ekonomiska bekymrens tärande tryck?

Måhända någon nu invänder: »telefonbolagets styrelsebeslut angående sina arbetares löner måste fattas på andra grunder än de ofvan antydda; det gifves nationalekonomiska lagar, som ej låta upphäfva sig af aldrig så rörande spel på känsloträngarne; det finnes något som heter konkurrens, affärslifvets väldiga drifkraft, som ingen ostraffadt sätter sig öfver.»

Men då svarar jag: det finns också en annan lag, en lag som står öfver alla — kärlekens, barmhärtighetens, den goda viljans lag, den som af sin gudomlige stiftare formulerats i de enkla orden: »du skall älska din nästa såsom dig själf.»

Äfven denna lag har sitt järn i sig, äfven den är ett skarpt bitande stål, som segrande blixtrar öfver tidevarfven och bryter spetsen af den hårdaste bland nationalekonomiens lagar. Hvarför spjåna mot denna heliga, af den gudomliga kärleken hvässade udd, hvarför ej gå nödvändigheten i förväg och nu genast låta dessa unga kvinnor få, hvad som ändå en gång åt dem eller deras efterträdarinnor skall framtvingas af kärleksbudets evolution i det mänskliga medvetandet?

Till Linnés landsmaninnor.

Kvinnor ha alltid älskat blommor, nej, låt oss för säkerhets skull säga, svärmat för blommor. De ha virkat, sytt, väft, målat och 'gjort' blommor. De ha gärna för att behaga prydt sig med blommor, och med välbehag ha de i alla tider lyssnat till den manliga stämman, som liknat dem vid blommor. Det är mig obekant, huruvida kvinnor upfunnit blomsterspråket, men jag misstänker dem starkt för det.

Hur intensivt uthållande denna böjelse än varit, så har den ändå på det hela ej burit stora drag. När konstnärligheten på ifrågavarande område höjt sig till en mera klassisk fulländning, eller jag menar snarare, när diletantskapet inom genren höjt sig till konstnärlighet, har det företrädesvis varit i silke och garner, som kvinnornas blomsterfunderingar tagit sig uttryck.

Männens kärlek till blommor har haft sällspordare, men större drag. När han velat behaga, har han föredragit att bortskänka blommor framför att pryda sig med dem. På konstindustriens område har han komponerat storstilade mönster. På ett kraftigt sätt har han låtit växtvärlden återtona i arkitekturens dekorativa satser. Med bred pensel och bred penna har han målat och diktat om blommor. Och när han slagit sig på att 'göra' blommor, har han föredragit att som trädgårdsodlare framkalla levande former framför döda, doftlösa imitationer däraf.

Emellertid har kvinnan börjat taga ut stegen i Floras rike. Sitt stora syndaregister från fordom i broderväg har hon ersatt med stilfulla blomstermotiv. Från blomsterkort har hon öfvergått till staffilaleriets olja och akvarell, till egen fromma, om mindre till konstens. På det dekorativa området har hon uppnått vackra resultat, och slutligen har hon tagit steget fullt ut och slagit sig på trädgårdsmästaryrket. Med ett ord, det ser ut som om af hennes lek blifvit allvar, som om hon fast beslutat att åt sig eröfra Floras helgedom, i hvars förgårdar hon hittills svärmat omkring.

Och hon har gjort väl. Att tolka gudinnans väsen med naturens egen djupa, underbara röst är oändligt att föredraga framför en allmän (ty märk väl, jag talar inte om en och annan verklig konstnärinna) diletantmässig ömsättning af hennes former och färger med olika konstarter.

Emellertid, utan verklig kärlek blir ju hortikulturen lika diletantmässig som all annan konst, det vill säga, om man sysslar med den med bafskikt, för modet, för kvinnofrågan, af koketteri, af ekonomisk beräkning, men med olust för yrket. Men hur nära är det ej till hands att antaga att det just här föreligger ett område, där kvinnans kärlek till yrket kunde slå ut i full blom. Hur stämmer det ej med hennes väsen att handskas med levande varelser, hvilkas brodd och knapp det gäller att utveckla till fullgångna exemplar genom ansandet, vattnandet, rensandet, stöddandet, ympandet, klippandet m. m.

Och hvilket härligt arbete! Att stiga upp med eller strax efter solen och röra sig bland dagstänkta blomkalkar vid det nyss väckta fågelkvittret. Att under dagens hetta njuta ro i fria luften under idogt arbete långt från stadens orofyllda larm. Att se aftonen sänka sig kring de mörka rabatterna, där de levande väsen man framkallat ur deras sköte stå skimrande och prydliga i ordnade flockar, så vackra som blommor äro i aftonbelysningens rödaktiga strålar.

Och äro väl de matnyttiga växterna, hvilkas hälsobringande egenskaper man allt mer fått ögonen öppna för, ställda utom skönhetsens rämärken? Hur ha ej nederländarnes penslar besjungit skönhetsen hos saftiga frukter. Och folk med smak ha fått ögonen öppna för en del grönsakers dekorativa verkan.

Hvilken uppgift att sprida odlingens välsignelser öfver jorden allt närmare polerna. Hur mången träd, hur mången ört, hur mången härlig frukt har ej visat sig kunna leva i ett klimat, där man nästan tycker det är som en saga att finna dem, då man tänker tillbaka på platsens förr karga natur, och så denna vackra konst att med hortikulturens medel framkalla idel nya blomformer af skön art, dessa ur naturens eget sköte framlockade »kulturprodukter», som pedanter med en malplacerad axelryckning föraktfullt kalla dem, ehuru de med god smak äta selleri, persilja och andra matnyttiga växter, hvilkas urformer för människorna inneburo ett dödande gif.

Mången invänder: Hur många bildade kvinnor kunde väl i vårt land finna användning för sin

utbildning i trädgårdsmästaryrket? Vi skulle vilja påpeka alla de större landt gårdar inom Sverige, där ogifta döttrar gå sysslolösa, om landt gårdens föder dem, men söka sig ut, om landt gårdens ej gör det. Under tiden arrenderar man ut trädgården eller håller en afönad trädgårdsmästare. Med tillhjälp af en dräng för de gröfsta sysslorna kunde väl en eller ett par af gårdens unga kvinnor sköta trädgården. Våra villastäder, omgifna af större eller mindre trädgårdar, ha framtiden för sig. Redan nu vakar oftast husmodern som själf lärd amatör öfver trädgårdens skötsel. Hur höjd och förfinad skulle ej odlingen bli, om dessa nitiska husmödrar hade djupare insikt i konsten, och hvilket uppfostrande undervisningsämne för villans barn! Lika mycket tid och pengar, som en genomgången kurs vid en trädgårdsskola tar, kastas ofta ut af unga kvinnor på oanvändbara läroämnen och på små talanger, som af husmodern i regel ej vidare odlas. Och därtill är detta arbete så hälsobringande, att säkert en del dyrbara vistelser vid badorter kunde indragas.

Ofvanstående reflexioner framställas utan minsta anspråk på att vara nya, helst man redan i vårt land i Östergötland under direktör Abelins ledning har upprättat en skola för kvinnliga hortikultörer och stipendier ha utdelats åt kvinnor, som ägna sig åt trädgårdsmästaryrket.

Men så pass ny är dock saken, att den ännu ej förlorar på att upprepas. Dessutom kom jag att göra ofvanstående reflexioner i anledning af något nytt, som af en händelse fallit mig i händerna.

Det är en anmälan i Berlintidningen Kreuz-Zeitung, signerad med det aktade namnet v. *Fattwell*, om en tysk undervisningsanstalt för kvinnliga trädgårdsmästarever, och bärande det vackra namnet »Schneckengrün».

Belägen i konungariket Sachsen på slutningen af Erzgebirge, omgifvet af djupa furuskogar, åtnjuter den ett så mildt klimat att persikor, aprikoser och praktrosor oskyddade ej taga skada af vintern, och ett så hälsosamt, att platsen först var bestämd till luftkurort. Då detta förslag emellertid genom tillskyndande omständigheter, hvilka ej hade något att göra med stället hälsoluft, strandade, köpte undervisningsanstaltens nuvarande föreståndarinna, baronessan Barth-Harmating stället för sin anläggning, hvilken nu åtnjuter statsunderstöd och högt anseende inom Tyskland. Undervisningen är solid och omfattande, inackorderingen god och andan inom anstalten den angenämaste.

Kursen omfattar två år. Den, som slutar förr, äger ej att få afgångsbetyg. Den börjar hvarje 1:a oktober, då man där ännu har sommarluft. Priset för undervisningen är 25 mark i månaden samt för inackordering 60 mark, d. v. s. för det hela cirka 76 kronor månatligen. Lärjunge äger dock att medtaga linne och bordkuvert samt sängkläder (madrass och säng hållas på stället). Kall- och varmbad finnas inom anstalten samt ekipage till elevernas förfogande.

Inträdesvillkoren äro: en god hälsa, en allvarlig håg, en bildning ej understigande en högre flickskolas mellanklasser, samt ålder ej under 15 år.

Fördelarne för en svensk ung kvinna att begagna sig af denna undervisningsanstalt äro dels att hon under godt skydd dock »kommer ut», att hon blir kunnig i ett språk, hvarpå vår måhända bästa hortikultur-litteratur är affattad och att hon i ett gifvande klimat blir bekant med flere växtformer än i ett hårdare.

Det kunde ju vara roligt, om några af Linnés landsmaninnor komme dit, och ännu roligare om deras studier utfölle så lyckligt, som omständigheterna tyckas gifva vid handen.

Amalia Fahstedt.

Ett frieri.

Af Elisabeth Kuylenstierna.

Aina Vide visste alldeles bestämdt, att han skulle komma i dag — hennes siste friare, därför hade hon med ovanlig omsorg friserat sitt ljusa hår, hvilket började bli betänkligt tunt vid tinningarna, tagit på sig den penséfärgade klädningen med metallgarnityret och stänkt några droppar violette de Parme i de yfviga spetsarna kring handlederna.

Hon betraktade sig sedan allvarligt i spegeln.

»Jaså, det var så les beaux restes af en firad societetsflicka togo sig ut! Nå ja, inte illa, rätt omsorgsfullt konserveradt det hela, endast ett var ohjälpligt borta — ungdomsfräichören.»

Det ringde!

Där var han således redan, i god tid, det måste erkännas, men hon fick skynda att passa in sig i den lämpliga ramen: hörnet med palmgruppen, därborta vid fönstret, handarbete — en storartad lysduk — i knät och ansiktsdragen lugna, indifferent. Hon hade icke misstagit sig, det var han.

»Godmiddag, baron Örnescjöld. Det var vänligt af er att ägna oss en stund af er säkert dyrbara tid, riksdagen...»

Hon hade rest sig till hälften och räckt honom handen. Nu inbjöd hon honom att taga plats i fätöljen på andra sidan om det lilla bordet. Förstulett betraktade hon hans aristokratiska profil med den något stora näsan, den litet för höga pannan och den fina, brunbleka teinten. När han nu vände sig emot henne, såg hon också in i hans ögon, de voro obestriddligen vackra och intelligent. Hans hållning var distinguerad, hans dräkt au jour, utan att därför vara öfverdrifvet elegant.

»Jag hoppas fröken inte är för trött efter balen i går — den var för resten animerad.»

»Jaså, tyckte baron det? För mig är den ena balen bara ett upprepande af den andra. Man dansar och konverserar likadant hos herrskapet Y. som hos herrskapet Z. Det är så sällan något nytt tränger sig in i våra kretsar, där upplefver man ingenting, där hör man endast, hvad de andra upplefva, de som ha friska tankar.»

»Hvilka menar fröken?»

»De, som måste arbeta. Man reformerar aldrig, så länge man själf står utanför, nej, då viftar man bort det hela med sin solfjäder och hviskar i pausen mellan danserna: *quel bruit pour une omelette.*»

»Fröken är ironisk, bitter!»

»Ja, man blir det, när den tiden kommer att man får sitta öfver en och annan dans, när man börjar räknas till française-damerna eller reserven, väggbonaderna i dunkla, litet melankoliska färger. I går till exempel blef jag glömd — ja, jag säger så, för det låter bättre — fem danser.»

»Det märkte jag inte, då skulle jag...»

»Ah nej, nej för all del, ni kunde inte kompromettera oss båda heller, dessutom är det ju löjligt att dansa, när man är fyllda trettioett år.»

Hon lade bort broderiet, lutade sig tankfull framåt och såg ut på den tysta, fashionabla gatan.

»Det torde vara tämligen gammalmodigt att tala om ålder,» sade han, »man utvecklas tidigare eller senare, det är skillnaden.»

»Jag var fullt utvecklad vid sexton år, kände samma konvensregler som nu, enda olikheten är, att jag då höll på dem, nu — ja, nu förefalla de mig många gånger idiotiska. Säg mig en sak uppriktigt, herr baron, tycka ni män — äfven de bästa af er — om tänkande kvinnor?»

»Jag skulle tro det.»

»Ja, att konversera med en stund, det tror jag också, men att leva ett helt lif med?»

»Det beror på.»

»Sådana omvägar,» sade hon otåligt, »hvarför säger ni inte genast 'nej' i stället. Hemmets kvinnor, de små blida väsen männen vilja ha till hustrur äro en kategori, de andra, de som ofelbart bli *vieilles filles* äro en annan. De ha tänkt och grubblat, till dess de fått ett skarpt veck mellan ögonbrynen, det är fullt, mycket fullt, tycker ni inte det?»

Hon pekade med ett smalt, hvitt finger mot sin panna.

»Fröken Vide!»

»Baron Örneshjöld?»

»Ni vet, hvarför jag kommit hit i dag, hvarför söker ni på allt sätt försvåra den fråga jag vill göra er.»

»Jag vill hindra er att framställa den.»

»Hvarför? — Då har ni lekt med mig.»

»Det är möjligt. Jag har lekt med många — har ni inte det? — Men *nu* är jag ärlig, så ärlig, som man bara är, när man gjort upp bokslutet med sig själf och tänker börja på ny räkning. Från och med i dag är jag en *gammal flicka*. Jag kunde ha varit ännu skonsammare och afrådt er från att komma alls i dag, men — nå ja, rent spel — jag var inte säker på mig själf i går afton. Jag skall säga er, att det fordras mod att bli en gammal flicka, i stället för en ung friherrinna.»

»Hvarför tar ni det steget då?»

»Därför att jag inte passar till hustru. Jag sade er ju, att jag hade utvecklat mig. Jag har växt ur konvenanspuppan och tänker nu börja ett själfständigt lif. Inte som emanciperad kvinna, det har jag inga anlag för, utan som en snäll tant åt det unga släktet, en, som vill ge dem sin erfarenhet och något af sina bästa tankar. Hade jag ändå kunnat hålla af er, det har jag önskat många gånger, jag menar inte älskat (kapitlet om kärlek har jag hunnit öfver) — men allt hvad jag känner för er, är den ljumma abstrakta aktning, som man hyser i lika hög grad för herr A. som herr B.»

»Jag tackar. Nu tror jag, att jag fått nog.»

Han reste sig en smula häftigt, men återtog genast sin oklanderligt lugna hållning.

Hon reste sig också.

»Baron känner sig sårad? Kanske jag varit för ärlig. Man är det någon gång och får alltid undergå penitens sedan. Jag har själf ålagt mig min. En ensam kvinna spelar i de flesta fall samma lott som en vårdslösad blomma, hon tynar bort. Vi äro parasiter, flertalet af oss, men jag vill åtminstone vara en hederlig parasit, inte taga platsen för en annan.»

»Hvilken annan?»

»Er blifvande hustru.»

»Hvem skulle det vara?»

»Hon i rosa eller hon i blått, som fördes ut af mamma i vintras, som fick dansa alla danser, som hade 'förtjusande roligt', och hela kvällen var omringad af kavallerer. Ser ni inte henne för er, den lilla spåda, mjuka idealkvinnan, hemmets solstråle, hon som icke har älskat gränslöst, lidit gränslöst och slutligen lärt sig glömma och börjat flirta igen. En kvinnas förgångna blir hennes fiende en gång, när det gäller ny insats i lifvet. Och nu adjö, herr baron, sök *hennes* en vinter till, men leta bland *de dansande*.»

Han bugade sig stelt.

Hans och hennes förmögenhet skulle pas-

sat så bra tillsammans, hon var dessutom chic, ehuru han icke trott, att hon var så gammal: trettioett år! Hon bar sina år med heder, men i alla fall... Han bugade sig ännu en gång, djupare, mera vördnadsfullt.

Hon stod ensam kvar, icke sorgens just, hon hade ju själf velat det så, men förvånad öfver sitt eget jag, som nu hade skurit upp den första sidan af hvardags-historien: *en gammal flickas lif*.

— *

En vädjan från Greklands till Sveriges kvinnor.

Svenska kvinnornas nationalförbunds centralkomité har från Grekland mottagit följande uppmaning, som vi med nöje offentliggöra, i hopp att mången bland dem, som hysa intresse och sympati för grekernas frihetskamp, skulle vilja i sin mån understödja det grekiska kvinnoförbundets behjärtansvärda företag.

Alla inflytande gifvor skola genom svenska kvinnornas nationalförbunds försorg tillställas grekiska kvinnoförbundet samt i denna tidning redovisas.

Upprop.

Grekiska Kvinnoförbundet, hvars ordförande är H. M. Drottningen, anmodar alla nationers kvinnor om hjälp. Hellenismen i så väl det fria som det i bojor slagna Grekland genomgår en särdeles kritisk period.

Grekiska kvinnoförbundet har ett mycket omfattande program; förutom att bereda bistånd åt flyktingar har det, genom kompetenta komitéer, åtagit sig att organisera ambulanser, utbilda sjuksköterskor och anskaffa linne och kläder för sjukhusen. På detta sätt vill grekiska kvinnoförbundet komma föreningen Röda Korset till hjälp.

Genom andra komitéer har förbundet äfvenledes åtagit sig att anskaffa arbete åt flyktingarna, att bereda skydd åt änkor och barn efter dem, som stupat i kriget, och att bistå familjerna till de reserven tillhörande soldater, som nyligen skickats mot gränsen.

Vi tillstålla Eder en allvarlig vädjan om hjälp i detta stora företag.

Eleni Grivas.

Fosterländska sektionens ordförande.

Calliroe Parren.

Sekreterare.

Bidrag kunna insändas dels till red:n af tidningen Idun, dels direkt till kassaförvaltaren i svenska kvinnornas nationalförbund, fröken Hulda Lundin, Stockholm, Brunkebergstorg 2.

— *

Baka, baka kaka...

Vi gjorde häromdagen ett besök i k. hofleverantörfirman C. W. Schumachers nyanlagda bageri för delikatessknäckebröd här i hufvudstaden. Då denna sista utvidgning af det välkända bageriets lokaler upptagit och utvecklat alla tidsenliga idéer på storbakets område, och då i detta bageri för första gången *uteslutande kvinnlig arbetskraft användes*, torde kanske några kortfattade detaljer intressera Iduns läsare.

Kvinnor ha naturligtvis redan förut i rätt stor utsträckning användts vid bakningen, men en del af de hithörande sysslorna, särskildt arbetet vid ugnarne, har hittills varit allt för ansträngande för kvinnliga krafter. Nu har emellertid den moderna, högt utvecklade maskintekniken afven här till den grad kommit till hjälp, att knappast något af det *tyngande* arbetet återstår för människohand, och att de finhytla unga bageriarbeterskornas uppgift inskränkts till några

få, enkla och bekväma handgrepp. Det är verkligen en lust och ögonfägnad att göra en promenad genom detta tidsenliga knäckebrödsbageri och att med aptitliga känslor konstatera, hur fulländadt renligt och urverksprecist allting nu tillgår, tack vare det utvecklade maskinarbetet.

Naturligtvis blandas och arbetas degen med maskin, åltnings- eller degknädningsapparaten, där väldiga, blankpolerade stålarmar så troget som möjligt efterhärma den nakna kvinnoarmens nu öfverflödiga göra. Från denna apparat föres degen in i en annan, där den ytterligare bearbetas, och ur hvilken den sedan utväller i för en jämn kaka bröd afpassade klimpar. Nu passerar råklimpen en serie kvinnohänder — *ett: kaffas den, två: naggas den, tre: mjölas den* (med mekanisk pustapparat naturligtvis, så att det ej blir ett doft mjöl för mycket) och i en blink är kakan färdig. Så vandrar den in i jäs-skåpet. För i världen skulle kakorna jäsas på bräder, som hisades högt i tak: det var dock allt för besvärligt och tungt för nutidspretentioner och kvinnohänder. Nu ha vi — d. v. s. »vi hos Schumachers» — de allra behändigaste jässkåp på hjul, alldeles som små järnvägsvagnar, tätt inredda med hylla vid hylla, hvilka kunna dras ut och fyllas undan för undan. När så ett jässkåp är fyllt, skjutsas det bara undan och ett nytt rullar fram.

När jäsnigen är klar, åker jässkåpet till ugnen. *Ugnen*, se det är ändå det allra största mästerverket! Ni hyggliga gamla bakfruar med meterlånga brödspadar, ugnskvast och raka, skulle ni ha kunnat *drömma* er något sådant? Den idé, som vid konstruerandet af denna ugn begagnats och ytterligare fulländats, är ursprungligen hämtad från de engelska kakesugnarna. En ändlös bana af järntrådsnät glider i långsamt afpassad takt genom ugnen, in i den ena ändan, fram, tum för tum, öfver den långa upphettade stenhällen, och så åter ut i ljuset i ugnens andra ända. Oafbrutet plockas alltså de ogräddade kakorna på i den ena ändan af banan, i en lika oafbruten ström komma de, färdiggräddade och aptitligt doftande, fram i den andra, uppfångas af flinka händer och trädas på spetten. För att passera genom ugnen med dess temperatur af omkring 300 grader Celsius behöfver hvarje kaka 8 à 10 minuter, hvilket noga kan regleras allt efter den högre eller lägre ugnsvärmen. I detta nummers annonsafdelning finna våra läsare ett par afbildningar af denna ugn, som torde kunna förtydliga vår korta beskrifning.

Oftan på ugnen, tillgodogörande sig dess förbrukade värme, är torkrummet uppmuradt. Här upprades de fyllda spetten, som de komma från ugnen. Sist återstår så att »basa» och inpacka de färdiga kakorna i deras prydliga paket för försäljningen, och äfven dessa åtgärder verkställas med praktiska redskap och af skickliga kvinnohänder på ett sätt, som i flinkhet och precision erinrar om det väljusterade urverket.

Som sagdt, en sådan liten titt på ett modernt storstadsbageri är både underhållande och instruktiv. När våra landsortsläsareinna nu naturligtvis komma upp till utställningen, få de, om ej förr, rikliga tillfällen att afprova Schumachers ypperliga produkter. För oss stockholmare ha de redan länge varit »vårt dagliga bröd».

— *

Vår gamla prästgård.

Vår gamla prästgård — om du visste, min vän, hur dessa tre ord för mina öron ljuda som idel musik, som bara poesi, som något af det bästa jag vet och har!

Vår gamla prästgård — ja, den ligger i en vrå af världen, långt ute på slätten. Rundt omkring bara ändlösa gårderna och åkrar. Den är som en oas i öknen — där den ligger och drömmar, hägnad af stora, höga åldriga träd. Liten är den, oansenlig och bräcklig. Den är hvarken från i går eller i dag — den är så gammal, att du skulle inte tro mig, om jag sade dig det. Och jag kan inte heller säga dig det, ty jag vet det inte. Men att den trotsat sekler, denna lilla tarfliga, rödmålade prästgård, det bär syn för sägen.

Däjelig är den! Du skulle bara se den, när i april alla vallar i hela den gamla

Försändes öfver många sorter. Begär priskurant. hela riket.

SPISBRÖD,

Stockholm.

C. W. SCHUMACHER
Kongl. hofleverantör. — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.

fås hos de flesta specialhandlare i hufvudstaden.

Försök!

CAKES

trädgården täckas af violer! Det lyser, det skimrar, det doftar, en aning om kommande vår och lycka drager fram i kvällen. —

Eller i maj när lönnarne på gården stå i blom och fylla luften med detta ljufuga, obestämbara, när narcisserna lysa så hvita utefter rabatterna, när stora, rika, härliga syrénklaser öfverallt tränga sig fram — när frukträden sänka sina af fagreste blomster-snö tunga grenar och bilda ett hvalf så lätt, så skirt. —

Eller i juni när rosorna slagit ut och börjat sin sommarsaga. — Du har aldrig sett sådana rosor, min vän! De klänka sig fast vid och täcka helt husets båda åt trädgården vettande väggar — de äro blekröda, gräddhvita, skiftande, dessa rosor, och de sträcka sina tunga massor upp mot himmelens blå. Och de fina färgerna bryta så vackert af mot det gröna löfverket och de hvita fönsterkarmarne. Det är som ett poem alltsammans. Och strax utanför fönstren stå hvita liljor, raka, smärta, drotningslika, silfverglänsande. — Och litet längre bort hänger gullregnet trolskt och bedärande, sagolikt fagert!

Och så skulle du se vår stolthet, vår hjärtefröjd, den gamla bersån af hundra-åriga lindar, »Unter den Linden» kallad. Högt uppe *ins blaue hinein* fläta sig grenarne samman till ett tätt löfhvalf, så tätt, att solstrålarne blott en och en kunna sila igenom. Det är så hemlighetsfullt, så undersamt därinne i skyddet af de väldiga träden. Helst en mänskenskivall om hösten när slagskuggorna falla täta. Då råder där ett mystiskt dunkel — då drömmar man. — De stå där ju själfva och drömma, dessa gamla jättar, drömma om allt hvad de sett under sitt långa lif, om all kärlek och lycka de vittnat... alla ljusa vårar, alla fagra somrar — och de hviska så sakta med hvarandra. — Och du skulle se vårt lilla lusthus, där kaprifoliet klänger upp — du skall tro där doftar om kväl-larne!

Ja, du skulle se allt detta! Du skulle ock stiga inför dörren af vår gamla prästgård, helt litet, bara helt litet. Men är du alltför lång, så får du då böja ditt hufvud. Här äro icke »dörrarne höga». Det är lågt till taket, du kan godt nå det med handen. Du ser dig omkring — ja, svängrummet är ju inte så stort, men om du visste, hur mycken trefnad här ryms ändå! Och sitt nu ner, min vän, om du ej föraktar en trästol! Ser du, här finns ingen elegans, allting är stadigt och genomhederligt; här finns intet fin-de siècle-aktigt, platt intet. — Du ser på den gamla klockan, som står där borta i vrån och när från golf till tak? Ja, hon tål dock att se på! Är hon inte vacker, säg, med sina sirliga utsvängningar och förgyllningar? Hon är väl ungefär årsbarn med den gamla prästgården, men går gör hon »som en hel karl». Du har sett maken på Skansen, säger du? Ja, nog skulle den gode doktorn där ha ett godt öga till henne och — men han *slipper!* Hon hör ihop med vår trefnad.

Ja, möblemanget är snart öfversedt; du ser — det ena är i stil med det andra, det inre med det yttre. Åh, dessa gamla väggar — hvad skulle de inte ha att berättat! Om glädje och sorg, om dag och natt, om lif och död, om tårar och löjen. — De ha ju skadat så många generationer, sett så mycket växlande. Ville och kunde de bikta blott — hur vi skulle lyssna!

Men de se bara på oss så menande och undersamt, ibland är det som suckade det i alla fogningar. — Ack, du gamla prästgård, det är som hade du lif och själ!

Och här ha nu far och mor bott i snart 40 år — här ha vi fem baru sett dagens ljus — här ha vi vuxit i hägn och lycka, här ha vi lekt fram vår barndom, här ha vi drömt ungdomens rosiga drömmar! Var det än understundom sorg ibland glädjen — så blef vår gamla prästgård oss därigenom blott så mycket kärare. Och här ha träd och blommor doftat emot oss, fåglarne sjungit för oss, vårvindarne smekt oss, sol-ljuset värmt oss! Här ha vi anat och längtat och byggt drömslott högt i himmelns sky i ljusa somrardagar. — Och när vinter och natt föllo på, då samlades man vid brasan, och det guldröda skimret lekte så fantastiskt och förgyllde allt omkring en. — Min vän, förlåt mig, jag glömde, att du hade blott en liten stund att bestå mig — du hinner ej stanna längre, säger du. Så tack och farväl — och tillgif mig min mångordighet och tåren, som dallrar i ögonvrån — du vet och förstår, att den gäller detta gamla hem, detta vår barndoms- och ungdoms Eden — du känner, att den är uttrycket för en sista hviskning och bön: Gud hägne vår gamla prästgård!

Adi.

Barngarderoben är husmors bästa hjälpreda. Prenumerera å närmaste postanstalt. Helt år 3 kr.

Ur notisboken.

Kronprinsessan har under de senaste dagarne företagit en utflykt till Sorrento och Amalfi och återkom i lördags till Rom. Kronprinsessans hälsotillstånd är fortfarande tillfredsställande.

Hedrad lärarinna. Till fru Sophie Nilsson, som i höstas lämnade sin befattning vid Klara folkskola efter att i tre decennier ha ägnat sig åt undervisningen därstädes, öfverlämnades här om dagen i närvaro af skolrådet samt skolans lärare och lärarinnepersonal medaljen i guld af femte storleken med inskrift: »För medborgerlig förtjänst».

Högtidligheten började med sjungandet af »Höga majestät vi alle», som under orgelackompagnement sjöngs af flickorna i den klass, där fru N. skött undervisningen, hvarefter församlingens kyrkoherde i ett varmt, till hjärtat gående tal tackade fru N. för hennes mönstergilla undervisning och för den själfuppoffring, hvaremed hon tagit del i skötseln af skollofskolonierna, arbetsstugorna och skolköken. Sedan kyrkoh. slutat sitt tal, fäste en af lärjungarna medaljen på fru N:s bröst.

Den första kvinnliga medicine doktor i Wien. Vid universitetet i Wien promoverades den 2 dennes friherrinnan Gabriele Possanner v. Ehrenthal till medicine doktor. Friherrinnan Possander är den första kvinna, som i Österrike erhållit medicine doktorsgrad. Hon har redan för några år sedan promoverats till medicine doktor vid Zürichs universitet, där hon studerat.

Vid promotionen i Wien yttrade universitetets rektor i sitt tal: »Sedan vårt ärevördiga Alma maters tillkomst förlänas i dag för första gången doktorsvärdigheten åt en dam. Jag lyckönskar er, min högtäradade fru, såsom den modiga, segerrika förkämpen för utvidgande af kvinnans rättigheter. Man må tänka hvad man vill i denna fråga, så mycket måste hvarje fritt dömande och fritt tänkande människa erkänna, att genom utvidgande af kvinnornas andliga synkrets äfven hela folket höjes till en högre intellektuell och moralisk nivå. Vi gå en stor, men svår tid till mötes, och man skulle illa försynda sig mot framåtskridandet, om kvinnan, hvilket särskildt

utmärker sig genom intelligens, viljestyrka och moralisk kraft, uteslutande skulle stanna i köket och barnkammaren.»

Teater och musik.

Kungl. operan. Här fortsätter signor *d'Andrade* sitt glänsande gästspel. Sistlidne torsdag uppfördes »Barberaren i Sevilla» med den framstående konstnären i Figaros parti. Att han af denne smidige, kvicksilverartade upptågsmakare, allas fac-totum, skulle göra något riktigt briljant och medryckande kunde man tänka sig, och förväntningarna blefvo ej heller besvikna. Ett i de minsta detaljer så väl och spirituellt uttänkt arbete och dock så helgjutet, torde man hafva svårt att uppleta maken till. Äfven i vokalt hänseende var denna framställning högst förtjänstfull; särskildt väckte den i tredje akten inlagda spanska folkvisan stormande bifall och måste omtagas. — Bland de öfriga framstod särskildt fröken *Petrini* som Rosina, om vi ock hört henne bättre förut i detta parti. Hr *Forsell* hade öfvertagit don Bazils parti, men kunde på intet sätt mäta sig med sin företrädare hr Johanson, hvars återgång till k. operan vore särdeles önskvärd. Hr *Brag's* Bartholo är känd sedan gammalt.

— Just som detta nummer lägges i press uppträder signor *d'Andrade* som Mefistofeles i »Faust». Vi få alltså återkomma härtill.

— *Symfonikonserten* på påskdagen gifves efter ungefär samma program som den senaste Beethovenkonserten, hvilken väckte så lifligt och välförtjänt bifall.

Vasateatern hade i lördags premiére — ett tysk lustspel, »Fröken Falköga», af författarbolaget *Schönthan* och *Koppel-Ellfeld*, samma herrar som nyligen fagnat oss med »Gylene Eva» på »Dramaten». Stycket i och för sig är en ganska vardaglig fars, hvarken sämre eller bättre än många andra; hvad som dock onekligen på Vasateatern gaf det ett visst intresse och väsentligt betingade den ganska deciderade och ljudliga framgång det gjorde, var den stilfulla uppsättningen och det förträffliga utförandet. Scenen är förlagd till den redan då mondäna badorten Karlsbad år 1818, och detta har gifvit regissören hr Molander uppslaget till en ny manifestation af hans excellenta stilsinne. Den utsökta empireinteriör, som utvecklas i den hofrädliga salongen, och de stilfulla dräkterna, såväl de kvinnliga som männens uniformer, bjuda, ensamt de, en njutning åt hvarje för sådana ting skärpt öga. Därtill var spelet, som vi redan antyd, på de flesta händer mycket godt och omedelbara lustigheter saknas ej heller här och hvar i situationen. Fru *Håkansson's* spirituellt charmanta greffinna, herr *Svennberg's* eldige hjarteröfvere till kosacklöjtnant, hr *de Wahls* ståndkragssstyffe och kammarprinsnobbige badkommissarie, fröken *Gottschalk's* täcka mormorsorsingene, hr *Elia-son's* servilt tjaskige hofråd voro samtliga förträffliga typer. »Fröken Falköga» har således goda utsikter att hålla sig kvar på programmet ett stycke tid framåt, om än hennes literära kvalifikationer ej äro synnerligen distinguerade.

Musikföreningens konsert på onsdagen i denna vecka, hvarvid det utmärkta oratoriet »Kristus» af F. Kiel uppföres kunna vi ej omnämna förr än i nästa nummer.

— Samma är förhållandet med fru *Dagmar Möllers* norska romansafon på tisdagen, som naturligtvis samlar fullt hus.

»Skapelsen», fader Haydns odödliga oratorium, hör tillsammans med påskfesten liksom amen med predikan. Är efter år gifves detsamma i Östermalms kyrka på långfredagen och är efter år fyller denna konsert det vackra templet med andäktigt lyssnande skaror. Solopartierna innehafvas i år af fru Östberg och fröken Thulin samt hrr Lundqvist, Strandberg, Sellergren och Bergström.

»Typografiska föreningens nationalmatiné» å k. operan i söndags middag hade samlat ett fullt hus, tydligen af vänners och väns vännar, frikostiga på bifall. De af föreningens sångkör utförda numren under dir. J. Wiberghs anförande buro vittne om både musikaliskt intresse och omsorgsfull ledning; särskildt anslag en hymn af hr W. med barytonsolo, komponerad med anledning af Typogr.-föreningens 50-års jubileum till ord af Frithiof Holmgren. Den senare delen

af programmet upptogs af »folklekar och danser», som i brokiga nationaldräkter afdansades på scenen, ackompanjerade af den i orkestern placerade körens sång, och afbrutna af en del humoristiska intermissioner, såsom bygdemålshistorier o. dyl. Det hela, som visserligen bar den omisskänneliga prägeln af amatörprestation, gick dock med lif och lust och »beklappades» ifrigt. I ett som allt hade föreningen skäl att vara tillfreds med sin »nationalmatiné».

Konserten till förmån för Konvalescenthemmet å Musikaliska akademien i söndags kväll hade i denna högfloedstid af musikaliska och dramatiska nöjen tyvärr endast förmått samla halft hus, trots det goda syftet och programmets gedigenhet. Det senares *pièce de résistance* utgjordes obestriddligen af Beethovens b-dur-trio för piano, violin och violoncell, som af fröken *Hwass*, herr *Zetterqvist* och professor *Neruda* fick ett utmärkt utförande. Herr *C. F. Lundqvists* ypperliga föredrag af sånger af Schubert m. fl. intresserade därefter; rikligt bifall kom för öfrigt det långa programmets samtliga nummer till godo: »en musikalskarinnas» romanser, herr *Alfvéns* violinnummer och *Bellmans* körens förträffligt soignerade kvartettsång.

KAMRATEN

är den bästa gåva till de unga. Prenumerera på närmaste postanstalt. Helt år 3 kr.

Hur man gör godt.

Anghvisslan ljuder och fabriken otaliga maskiner stanna som genom ett trollslag. Väfvarnas bedöfvande slammer, som hela dagen genljutit i de tåliga arbeterskornas öron, efterträdes af en nästan oroväckande tystnad, hvilken i första stund hos dem framkallar samma känsla af yrsel, som det förfärliga dånet och bullret eljes plåga förorsaka den tillfällige besökaren i deras arbetslokal.

Dag efter dag, från bittida om morgonen till sent om aftonen, tråla dessa kvinnor här vid det maskinmässiga arbetet att mata de oförtrutna maskinerna. Deras ögon se intet annat än oafåttligt surande hjul eller skottens blixtnabba ilande fram och åter. Deras öron fyllas dagen lång med detta helvetiska larm, som så småningom blir dem en vana, och de kunna endast göra sig förstådda genom att närma munnen intill hvarandras öron.

Men, som sagdt, nyss har befrielsens timme slagit, efter en ny dag af rastlöst arbete, och trötta med värkande ryggar och fötter vandra fabriksflickorna tysta och bleka till sina fattiga små hem.

Två af dem, tvänne medelålders systrar, hafva skiljt sig från de öfriga, och vi följa dem, där de vandra raskt utefter gatan.

»Nu springer jag bort till bagaren och köper bröd, medan du går hem och eldar och sätter på grytan,» — säger den ena — »och så tittar jag väl i förbifarten inom till gamla Lena — hon ligger så ensam» — tillägger hon nästan urskuldande, då den andra icke svarar. Ögonblicket därpå är hon försvunnen i aftondunklet.

Den andra system, hvars ansikte just belyses af lyktkenet, ser efter henne med en bekymrad blick, och hon suckar sakta, då hon uppnår deras hem.

Hem, ja, det är ju så för dem, ehuru det utgöres af föga mer än fyra nakna väggar,

sparsamt tilltagna i höjd, bredd och längd, samt därinom det allra oundgängligaste och enklaste bohag. En viss prydlighet råder här dock, men här är kallt. Också skakas den trötta arbeterskan af åtskilliga köldrysningar, innan den lilla järnugnen hinner sprida någon värme i rummet.

Hon förrättar nu alla de hemsysslor, som äro de flesta fabriksarbeterskors lott vid denna sena timme. Först fejar och putsar hon rummet en smula, därpå tillagar hon middagen till påföljande dag, hvilket ej medhinner under den korta middagsrasten, samt kokar kaffet till den tidiga frukosten. Sedan hon äfven bäddat och framsatt den enkla kvällsvarden, tager hon till nål och tråd för att i all hast bättra litet på systerns kjol eftersom denna ännu ej hörs af.

»Hanna dröjer länge i kväll» — mumlar hon med en orolig blick på klockan, hvars visare redan pekar på nio — »staccars gamla Lena behöfver nog ses till, men Hanna behöfde så väl hvila själf.» —

— »Se här är jag nu igen» — ljuder i detsamma dennas röst, — »du började väl bli otålig, kan jag tro?»

»Sitter hon icke och lagar min gamla kjol! Ja, jag dröjde litet, för Lena behöfde så väl min hjälp. Jag bäddade åt henne, fick elden att brinna i järnugnen, och så fick jag lof att hämta hem lite matvaror åt henne, hon hade rakt ingenting och orkar ju ej gå själf. Så berättade Lena för mig, att grannens lilla flicka legat sjuk ett par veckor, och så fick jag lust låta flickstackaren få en vacker blomma, som bagaren just gett mig i present. Hon blef så glad för den, så du kan aldrig tro. Sen var jag nästan på väg till döfstumma Marta också, men så tänkte jag du väntade, och så fick det vara, men i morgon går jag dit.»

»Och i öfvermorgon skall du väl gå till mor Karin och dagen därpå till lame Peter och nästa dag till någon annan igen? Gud vet, hvar du spårar opp alla dina sjuka och hjälplösa eller hur du orkar med det, ansträngd som du själf är! Men jag skall säga dig, att du får allt lof unna dig litet mera hvila, annars blir du själf också hjälplös och det inom kort.» —

»Du menar väl inte, att jag skulle öfverge mina sjuka, som så väl behöfva mig. Nej, du, det skulle jag aldrig ha hjärta till, om jag så fölle af trötthet. När jag vet att de ligga och vänta på mig, så får jag ingen ro, förrän jag sett till dem. Ja, skaka du på hufvudet så mycket du vill, som om inte jag visste, att du på dina fristunder brukar hjälpa både Grönkvistskan och barnen Larsson.» —

»Kors, du ville väl jag skulle låta ungarna svälta rakt ihjäl, stackare, som ingen mor har, och far deras, som super — och så Grönkvistskan, som sett bättre dagar och nu har det så smått. När en inte har pengar att ge, så får en väl ge en handräkning åtminstone.»

»Ja, ja, jag menar bara, att du är lika god som jag!» — och så brusto de båda i skratt.

»Men bevars väl, har klockan icke redan råkat bli nio, det skall bli skönt få komma i säng.» —

Det blef tyst därinne, men utanför, i den mörka passagen, ljud en halfkväfd suck och en gestalt, som ett par minuter stått orörlig utanför dörren, gled hastigt vidare utför trappan. — — — —

* * *

Den stora festsalen är som förvandlad. Strålände belysning, vackra dekorationer och draperier öfverallt, och längs väggarna det ena smakfullt arrangerade saluståndet bredvid det andra.

Hela midtelgången är till trängsel fylld af en svart, böljande folkmassa, här och hvar upplyst af basardamernas brokiga, glittrande kostymer. Det är ett stimmande, brusande haf af nöjeslystna människor, hvilkas portmonnäer långsamt, men säkert återlätas, men också gifva i utbyte så mycket som möjligt af nytta, nöje eller njutning.

Här är tombolan, där vinsterna utdelas under skratt och bonsmots, där blomsterståndet, som gör lysande affärer, tack vare det galanteri, som alltid synes oskiljaktigt från Floras älsklingar. På ett annat ställe trängas de nyfikna kring postluckan, bakom ett draperi förvisas världens mest berömda vaxkabinett o. s. v. i all oändlighet, medan hela tiden nätta serveringsflickor bana sig mödosamt väg, ofta dignande under den ovana tyngden af sina med läckerheter fullastade bricker.

Bland de salustånd som tilldraga sig mest uppmärksamhet, är utan tvifvel konditoriet, som förestås af fru Ek, direktisen för det hela. Kring detta råder alltjämt den mest förvirrade trängsel, och stundligen ljuder frågan: »Kan man få tala med fru Ek? Hvar är fru Ek?» — Dessemellan kan man uppfånga följande fragment ur olika samtal: — »det är fru Ek som är själen i hela företaget» — — — — »ja, fru Ek är då outtröttlig — hon tänker på allt» — — — — »åh se, god afton, snälla fru Ek, så lifligt är här i kväll och så väl arrangeradt allting är. Det har fru Ek minnsann riktig heder af och det måste visst bli goda affärer af för de vanföra barnen — —»

För väl hundrade gången under dagens lopp surra dessa eller liknande fraser kring fru Eks öron. Just nu vänder hon sig bort ett ögonblick, hvarvid den glada festminen lämnar plats för ett uttryck af djup nedstämdhet.

»Snälla fru Ek ser så blek ut, sitt en stund oeh hvila.» — ber en af hennes tjänstendar.

»Trött, åh visst inte!» — och den lifliga lilla frun böjer sig ned efter en låda apelsiner under disken. Hon sysslar emellertid försvaret länge därmed, och då hon åter reser sig upp, trycker hon hastigt bort en tår ur ögonvrån, innan hon artigt leende frågar nästa kund hvarmed hon kan stå till tjänst.» — — — —

»Basaren har inbringat 800 kronor» — säger herr Ek några dagar senare, med en triumferande blick öfver tidningen bort på sin fru. »Det kan man ju kalla ett lysande resultat för vår goda stad, och det är din förtjänst alltsammans, min lilla gumma.» —

Fru Ek småler blott, men svarar icke.

»Jag tycker du ser inte riktigt glad ut, Annie, om jag visste hvad som fattas dig? Du är dig inte lik nu sedan basaren är öfver. Naturligtvis har du öfveranstängt dig, det var ju på dig allt hvilade och du har arbetat för tre. Det har jag hört från alla håll, att »fru Ek har varit beundransvärd, utan henne skulle det icke gått» m. m. i samma stil.» —

»Ja, du har endast hört det älskvärda man sagt, som naturligt är, jag däremot har, om ej så mycket hört, så har jag känt alla afundens, illviljans och klandersjukans nälstyn i luften omkring mig.» —

»Stackars liten, och det är det som trycker dig? Jag finner eljes att sedan det nu är öfver och slutresultatet blifvit så godt, bör man sätta sig öfver allt sådant.» —

»Det gör jag också, har redan gjort det hela tiden. Nej, min vän, det är icke det, som trycker mig — det är något helt annat —»

»Säg det» — ber hennes man.

»Näval, det är ett samtal jag tänker på, ett samtal, som jag af en slump blef vittne till kvällen innan basaren med pomp och ståt gick af stapeln. Förberedelserna i festsalen hade hållit mig kvar där långt ut på aftonen, och som jag hade ett viktigt ärende till vår gamle snickare, men i brådskan icke fann någon att skicka, gick jag själf bort till honom på hemvägen. Ett ögonblick stannade jag andfädd i trappuppgången till hans bostad, och de ord jag då ofrivilligt hörde genom den tunna dörren bakom mig, kommo mig att lyssna till slut. Af snickaren upplystes jag sedan, att de samtalande voro hans hyresgäster, tvänna ytterst fattiga, men arbetssamma fabriksflickor.» — Och fru Ek upprepar det samtal vi samtidigt med henne lyssnat till.

— »När jag nästa afton infann mig i basarlokalen,» fortsätter hon, »och jag redan i trappan möttes af blåsinstrumentens skrällande toner, föllö mina tankar ovillkorligen på dessa, som brukade låta »stöta i basun» för sig då de gjorde väl. Och när jag så fann mig omringad af den bullrande, festklädda människoskaran, frågade jag mig nästan med ångest: gode Gud, är det så vi göra godt?»

»Sedan har jag icke kunnat bli den tanken kvitt, tanken på dessa fattiga, enkla människor och deras anspråkslösa sätt att göra godt, efter sin ringa förmåga, nästan i smyg för hvarandra. Jag har icke kunnat låta bli att göra mina jämförelser och — reflexioner.»

»Åter erinrar jag mig alla de olika motiv, mer och mindre egoistiska, hvilka inverkat på

bidragarne till vår basar. Jag tänker på alla dessa, vid dylika tillställningar, oundvikliga intriger, på all denna oenighet och split mellan de olika intressena och viljorna, som det erfordrats så mycket tålmod och takt att jämka ihop, på all denna afund och fäfånga, som kommit i dagen, emedan den och den fått sig anvisadt ett bättre stånd eller haft en vackrare kostym. Jag har, med ett ord, under dessa dagar blickat djupare i den afgrund, som rymmer mänsklighetens mindre vackra egenskaper, än någonsin förr. De drag af verklig, glad ofervillighet, som visst icke uteblifvit, ha varit för få att kunna försona allt det småaktiga, som hvirflats upp af vår välgörenhetsfest. När jag lägger tillsammans allt detta, finner jag allt mitt arbete, alla mina trötta fjät för denna basar så tröstlöst ändamålslösa, och jag frågar mig: skola vi ständigt göra godt på detta braskande sätt? Huru mycket mer uppnå icke de fattiga på sitt enkla sätt!»

»Att tänka sig dem stråfsamt arbetande dagen lång, med fritimmar så sparsamt tillmätta, att man gärna kan kalla dem ett dyrbart kapital. Och så se dem dag efter dag, som en helt naturlig sak, i brist på andra medel, taga af detta slags kapital, frikostigt delande med sig däraf åt dem som behöfva deras hjälp. Icke en tanke först åt sig själfva och den hvila de så väl borde unna sig. Är icke detta äkta, ädel välgörenhet? Jag kan ej hjälpa att tårarne komma mig i ögonen, då jag tänker därpå, och jag tror att om »den som ser i löndom» lade vår storartade välgörenhet i den ena vågskålen och de fattiges blygsamma, obemärkta sätt att göra godt i den andra, så skulle deras väga tyngre, mycket tyngre.»

»Hvarför skulle då icke vi, som äro bättre

lottade, som äga icke endast hela vår dag, utan därtill så många andra medel att förlufva tillvaron, kunna taga exempel af dem, lägga litet mera af vår personlighet in i vår välgörenhet, icke blott våra pengar? Det är ju så ofta icke själfva gåfvan, utan sättet hvarpå den ges och de vänliga ord och blickar, hvilka beledsaga den, som göra det. Och där en större penningssumma verkligen är af nöden — i stället för alla dessa bråkiga välgörenhetsfester, basarer, spektakler, cirkusföreställningar m. m. — hvarför kunna icke de, som hafva viljan och förmågan därtill, låta sina större eller mindre bidrag helt tyst glida ned i en uthängd sparbössa eller dylikt?»

Den lifliga fru Ek hade talat med stigande ifver, det gjorde henne tydligen godt att få lätta sitt hjärta, och hennes man hade tåligt åhört henne. Nu anmärkte han blott helt lugnt, med ett ironiskt småleende: »Därför, min vän, att människorna i alla tider varit och aldrig skola upphöra att vara själfviska och fäfånga. De kunna icke skänka en gåfva, utan en liten baktanke på att själfva skörda någon smula vinst däraf — de vilja antingen roas eller äras.» — — — — — »St.»

Innehållsförteckning.

Elisabeth Blomqvist; af V. Lindman (Med porträtt). — Vid påsk; poem af *Vitis Idæa*. — Ett blad ur våra arbetande systrars lif; några ord i telefonistfrågan af *Mahlida Roos*. — Till Linnés landsmaninnor; af *Amalia Fallstedt*. — Ett frieri; af *Elisabeth Kuylenstierna*. — En vädjan från Grekland till Sveriges kvinnor. — Baka, baka kaka . . . — Vår gamla prästgård; af *Adi*. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Hur man gör godt; af *St.* — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Jag är en nyttig sak
Hvem neka kan till det,
Är lika fram och bak
Fast ofta till förtret.
Ibland får också jag
Till »lyst» för mängen vara,
Ty den som då är svag
Kan sina krafter spara.
Då solen plågsamt bränner,
När regnet öser ner,
Då hvar och en mig känner,
Jag skydd och svalka ger.
Dock — jag som många andra
Har mycket ovetit fått,
Och värst plå' de mig klandra,
Som alltid hafva brådt.
Ej mer jag nu törs säga,
Ty du nog väl förstår,
Man måste orden väga,
Att ej jag skämmas får.
Men för att artig vara
En hjälp jag nu dig ger,
I åtta runor bara
Jag här så grant mig ter.

Ja, småord sedan vi måste ha,
Som logogryfen må lösa bra.
Ett ord som klingar af lif och hopp.
Hvad stiger ofta ur jorden opp?
Hvad vållar ofta i sår förtret?
Ett reningsmedel, hur heter det?
Hvad som i vattnet sin tjänst ju gör.
Ett verktyg sedan som väsen för.
Så ibland orden vi ha en färg.
Hvad finnes sedan på stora berg?
Hvad som man alltid får se i skogen.

Och något annat som finns på logen.
Hvad i ett yrke är bra att vara.
Hvad är för fisken en gruffig snara?
Hvad gör man sedan båd' höst och vår?

Hvad i november nog mängen får.
En plats ej sällan för dam och skräp.

Hvad mängen blifvit på tal om
»släp».

Hvad uti »Idun» man brukar få.
Ett träd som bladerna dallra på.
Hvad man i hemmet till prydnad har.

Hvad mängen söker i all sin da'r.
Hvad »humbug» alltid man kalla bör.

Hvad blifver ofta af djur som dör?
Ett rofdjur fruktadt i alla tider.
Ett ting på vägen så lätt det glider.
Hvad handskar alltid ju böra vara.
Små bakverk sedan, så tunna, rara.
Ett öknamn fult, mängen brukar plär.

En fågel sedan och stolt den är.
I Österrike vi ha en stad.
Hvad lika följas i trogen rad.
Hvad helst man vännen ej borde göra.

Hvad brukar ofta till julen höra?
När nu du läst hvad här ofvan står

Du icke omildt mig döma får.
Moster Lisa.

Prokop.

Hvad är det jag hör?
Vårt första? Männ tro
En fågel sig rör,
Ty ljud utaf vingar det tyckes mig vara,
Små vingar som ta sig en luftning bara.

Hvad är det jag ser?
Vårt andra? Ja visst!
En fisk, icke mer —

Men för att den gynnarn ett namn kunna gifva?
Vi måste med list i vårt nät honom drifva.

Med mitt tredje — en del
Af en gyllene svärm —
För jämt vinden sitt spel;
Det fylles af lifskraft och frodas därvid
Bär löften åt oss för en kommande tid.

Sibylla.

Geografisk gåta.

Fig. 1.

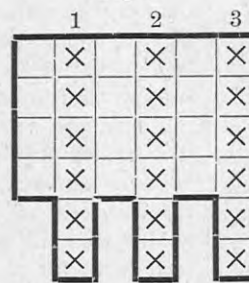
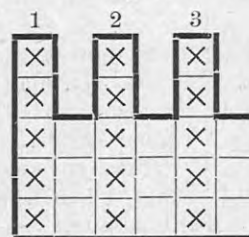

Fig. 2.

De 33 stjärnorna skola utbytas mot lika många bokstäfver.

Fig. 1.

- 1) grefskap i England,
- 2) stad i Nordamerika,
- 3) stad i Sverige.

Fig. 2.

- 1) flod i Tyskland,
- 2) stad i Ryssland,
- 3) stad i Frankrike.

Om — när de båda figurerna skjutits tillsammans, så att de bilda ett helt — de femte och sjätte horisontala raderna angifva namnen på tvänne städer, så är den rätta lösningen funnen.

S. L.

Gömda geografiska namn.

Drifna af vinden eller ångan klyfva årligen tusentals skepp havets böljor.

Gå icke din väg, bad en liten flicka sin vän.

Lille bror är sjuk.

Nu går husets herre bort.

Inom kort var ett gladt samtal i gång.

Springer man landsvägen rakt fram, kommer man till kyrkan.

Nu är Lisa lat.

Hvem ångrar att han gjort godt.

Isse.

Lösningar.

Logogryfen: Spindelväf; vild, vif, Flen, späd, in, fl, vise, vâlde, sâl, spindel, fin, vin, vind, sed, siden, Lisen, del, lind, spel, lin, väf, pil, spänd, sil, visp, slef, eld, lif, p.

Charaden: Femöring.

Namn gåtan: Henriette; 1) Hugo, 2) Elin, 3) Nils, 4) Rosa, 5) Isak, 6) Thor, 7) Tyra, 8) Axel.

Gymnastik- och Velocipedkostymer

* * Strumpor, Tröjor, Kalsonger etc. * *

* Extra beställningar & reparationer. * Vidstiekningar. *

Från fabriken Bryggaregatan 3, 1 tr. upp,

andra huset från Drottninggatan.